

sig slaet af det Maadehold og den Hensynsfuldhed, hvormed den er bleven ført frem. Dette er kun at pege paa en Kendsgerning, der i sig hverken indeholder Ros eller Dadel, men den synes næppe at bekræfte den almindelig udbredte Idé, at Kvinder skulde være særlig tilbøjelige til at lade sig rive med af deres Følelser.

Denne Bevægelses Fremgangsmaade i Storbritannien maa vinde Anerkendelse, naar den bliver sammenlignet med samme Bevægelses Fremgangsmaade paa flere andre Steder. I et fransk Selskab, til hvilket jeg en Tid var knyttet, og som havde et lignende Formaal, var den Streng, paa hvilken der bestandig var slaet: Fordringen om „lige Ret“ for Mand og Kvinde. I Storbritannien hører man sjældent Ordet „Lighed“; Ordet „Rettigheder“ høres aldrig. Med Spørgsmaalet: „Lige menneskelige Rettigheder“ i Baggrunden har disse Selskaber holdt sig til det mindre inspirerende Tema, der ligger i Spørgsmaalet: „Er det retfærdigt at tage Kvindernes Arbejde, uden at give dem en Repræsentation i Stat og Kommune?“ — Eller man har fremdraget Tilfælde af Haardhed og Undertrykkelse, der har haft sin Rod i eksisterende Love. Og denne Metode har vist sig at være overordenlig vellykket. Vi er naat langt forud for den Tid, da *Mary Wollstonecraft* blev overdænget med Spot, fordi hun paastod, at Kvinder burde have en ordenlig Uddannelse. Længe efter den Tid maatte *Mary Sommerville* stjele sig til at læse Matematik. Jeg tror, det var *Jane Austen*, der plejede at kaste et Haandarbejde over sine Manuskripter, naar hun blev overrasket af en indtrædende Gæst, og omtrent paa samme Maade gik det *Harriet Martineau* i hendes Ungdom. For 30—40 Aar siden var en Kvinde utilstrækkelig som Vidne ved en Underskrift. At en Kvinde skulde søge Universitetsuddannelse, var endnu for kort Tid siden saa vild en Idé, at man ikke en Gang turde tale alvorligt derom. Nu har Kvinden Indflydelse paa Skolevæsenet, Adgang til mange Universiteter og deltager i Udøvelsen af forskellige Haandværk. For 20 Aar siden var det dristigt af en Kvinde at overvære et politisk Møde, da sligt den Gang blev anset for mærkværdigt. I Dag spiller Kvinden en vigtig Rolle i Politiken og anerkendes og opmuntres, mere eller mindre, af alle politiske Partier.

Alle, der har arbejdet nogen Tid i Valgrets-Bevægelsen, véd, at disse Fremskridt for en væsentlig Del skyldes denne Bevægelses Agitation. Men — der er Punkter, hvor der intet er opnaaet, og intet kan opnaas, før en politisk Frigørelse er vundet. At den vil vindes i Løbet af nogle faa Aar, kan ingen være i Tvivl om, der kender de sidste Aars Historie og ser, i hvad Retning Udviklingen gaar, og hvorledes Fordomme overvindes. De Modstandere, der vil forsøge at hindre denne Reform, kunde lige saa godt forsøge paa at hindre Jorden i at gaa sin Gang omkring sin Akse. De der begyndte Arbejdet, vil se Friheden vundet, og kommende Slægter vil høste Sejrens modne Frugter. Dog disse banebrydende Arbejdere er ikke uden Belønning; de har i begejstret Tro set Sejrens Dag komme, og de har i Aanden deltaget i Sejrens Glæde. De har været uselviske nok til med den engelske Digter at kunne sige:

„What matter I or they,  
Mine or another's day,  
So the right word be said,  
And life the sweeter made.“

### Fra Storlogemødet i Stockholm.

Ved Goodtemplarmødet i Juli rejstes en ret alvorlig Debat om Kvindesagen, og Rigsdagsmand Warrinsky havde foreslaet Frk. Lindquist til at indtræde i Bestyrelsen, hvor hun faldt igennem. Da hun imidlertid faldt for Hr. Sunderstöm i Söderhamn, fandt man det ikke underligt; men bagefter skrev Warrinsky i „Reformatoren“ en længere bitter Artikel mod de Udtalelser, der af Logen var gjort mod at sætte en Kvinde ind i Styrelsen. Han dadlede stærkt den stadige Smiger, Mændene yder Kvinderne, men som viser sig at være Fraser, naar Kvinderne i Virkeligheden skal indtage fremskudte Stillinger. Hr. Warrinsky siger blandt andet: „Mændene, som nu i Aartusinder har levet og regeret som Lovstiftere efter eget Tykke og Smag, har jo kun vist sig som nogle rigtige Stympere. Daarligere kan det dog ikke gaa, om Kvinderne fik en Finger med i Spillet. Ganske vist har Kvinderne et andet Syn paa Tingen, men det er netop den Kritik, vi saa haardt trænger til. Nu bliver disse Kræfter hos Kvinderne hyppigt kun anvendte til Sladder og et uværdigt Tøffelregimente uden Ansvar. Det bør Manden vide, Manden og Kvinden repræsenterer to forskellige Poler i den menneskelige Organisme. Paa Kvinderne beror nærmest Fremtiden. Kvinderne vil gaa frem. Maa Goodtemplarordenen være fremsynet nok til i Tide at virke til hendes Fremgang.“

Altsaa heller ikke i Goodtemplarordenen er Kvinderne ligestillede med Mændene.

### Fra vor Brevkasse.

Ærede Fru Redaktør.

Med stor Sorg har jeg læst, at Kvindebladet „Hvad vi vil“ skal inddrages. I det Aar, jeg har kendt Bladet, har jeg læst det med den største Interesse. Hver eneste Artikel, og ikke mindst hvad De skrev, fængslede og greb mig; jeg lærte derigennem end mere at kende vor Stilling i Samfundet og vore Pligter mod det og mod os selv, og derfor føler jeg Trang til at bringe Dem, Frue, og Deres Hjælpere min varmeste Tak. Men forinden jeg nu maa tage Afsked med Dem og Kvindebladet, bedes De, Frue, give mig og andre fjerntboende Kvinder, der ikke kan nyde godt af Deres og andre erfarne Kvinders Ord, et lidet hjælpende Vink om, hvorledes vi nu kan fortsætte Livet i og for den Sag, vi har faaet kær. De ældre, der har kendt og arbejdet for Kvindesagen i flere Aar, ja, de véd sikkert nok, hvor og hvorledes det Liv, de lever, kan hente ny Næring, men ikke saaledes for de unge, ny for Sagen, men derfor ikke mindre optagen af den. Vi trænger til at høre erfarne Kvinders Mening, Raad og Opmuntringer, og naar vi er hensatte paa Steder, hvor der ingen Kvindeforening er eller kan trives, saa er vi ene henviste til Bladene, naar vi vil vide noget om, hvordan det staar sig til her i Verden med Kvindesagen. Derfor bedes De, Frue, være saa venlig at sige mig og andre ligestillede,

gennem hvilket Blad vi nu kan høre og læse om den Sag, vi har faaet kær.

Ærbødigst  
J. O.,  
Lærerinde.

### Svar.

Det har naturligvis glædet mig meget at modtage en hel Del Breve af lignende Art som ovenstaaende, og naar saa godt som alle vore Dagblade i deres Meddelelse om, at Kvindebladet gik ind, har citeret mine Ord, hvor jeg siger: „Kvinderne er Kvindesagens værste Fjender,“ saa er dette løsrevne Citat, skønt det er korrekt, aldeles misvisende; thi det vilde jo være ret meningsløst, om jeg vilde mene alle Kvinder, naar jeg selv er Kvinde, og det er en Kendsgerning, at der ikke alene ved Kvindebladet, men ogsaa i Kvindeforeninger er gjort et ret betydeligt Arbejde af Kvinder for Kvindesagen, ikke at tale om, at der længe før jeg tiltraadte denne Virksomhed, har været Kvindeforeninger og været udgivet Kvindeblade. Dog haaber jeg ikke, at denne Misforstaaelse vil skade det gode Forhold mellem mine Venner og Medarbejdere i Kvindesagen, som sikkert ikke har arbejdet med mindre Energi og Opofrelse end jeg selv.

Ovenstaaende Brev har glædet mig dobbelt, fordi det er en ung Dame, der har skrevet det, thi det er jo netop blandt de Unge, der hidtil har været sporet mindst Tilslutning.

De spørger, ærede Frøken, hvorledes De nu skal fortsætte Livet i og for den Sag, De har faaet kær? Først skal De altid bære Sagen i Deres Hjerter, elske den og søge igennem Deres egne Tanker og Refleksioner at trænge dybere ind i Kernen og Forstaaelsen af denne Menneskeheds største Sag — *Harmoni mellem Kønnene*. Saa véd De nok, at hvad Hjertet er fuldt af, det løber Munden over af. De vil da selvfølgelig ikke kunne lade være at blive Præst for den Kærlighed, De bærer i Deres Hjerter, De vil ikke kunne undgaa at komme til at tale til Deres Nærmeste herom, med Deres Familie, Venner og Bekendte. Under Striden for Retfærdigheden vokser Retfærdighedsfølelsen i vort eget Bryst, den svulmer til Harme, den bliver til en Kærligheds Stormagt, der flytter Bjerge. Men det er endnu ikke nok, De maa samle og organisere. Blot De kan samle 5—10 Kvinde-sagsvenner, danner De en Kvindelig Fremskridtsforening. De har maaské ikke Raad til straks at leje Lokale, saa kommer De blot ugenlig eller maanedlig sammen for at tale om Deres Sag. Der findes sikkert ogsaa en eller anden oplyst Mand i Deres lille By, som vil holde Foredrag for Dem og række Dem en Broderhaand til Kamp for Kvindesagen, som er ikke alene Kvindens, men ogsaa Mandens Lykke.

Saa spørger De om Blade. Der findes i Øjeblikket ingen Kvindeblade, men der findes derimod flere Tidsskrifter, udgivet af Kvinder, f. Eks. „Kvinden og Samfundet“, redigeret af Frk. Elisabeth Grundtvig, „Bog og Naal“, redigeret af Frk. Th. Lang, det norske Tidsskrift „Nylænde“, redigeret af Frk. Gina Krog.

Endnu en Gang Tak for alle de mange venlige Breve, der er indsendte til Kvindebladets Redaktør i Anledning af Bladets Ophør. Vi vil ikke, fordi Bladet gaar ind, opføre at arbejde for Kvindesagen.

Johanne Meyer.